

Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının Çeşitli

Değişkenler Açısından İncelenmesi

Gülce COŞKUN ŞENTÜRK*

Şeydagül KAPÇAK**

Beyzagül KAPÇAK İŞIKSUNGUR***

Öz: Bu araştırma; müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Çalışmaya dokuz farklı üniversiteden toplam 433 öğrenci katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, “Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğe ek olarak, müzik öğretmeni adaylarının demografik özelliklerini, bireysel çalgı dersine devamlılık durumlarını, bireysel çalgı not ortalamalarını ve solo performans durumlarını tespit etmek amaçlı sorulara da yer verilmiştir.

Literatür incelendiğinde; müzik öğretmeni adaylarının, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarına yönelik benzer çalışmalar mevcut olsa da bu çalışma; ulaşılan örneklemin evreni temsil eder nitelikte olmasıyla büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple; tamamen evreni temsil eden bu örneklem ile müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları, net bir şekilde ortaya konulmuştur.

Araştırmaya katılan 433 öğrencinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı Ölçek Puanı ortalaması 64,28 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç, çalışmaya katılan öğrencilerin 3.78

*Dr. Öğr. Üyesi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD. gulcecoskun@mu.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD. seydagulkapcak@mu.edu.tr

*** Dr. Öğr. Üyesi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD. bkapcakisiksungur@mu.edu.tr

aritmetik ortalama ile “Büyük Ölçüde Katılıyorum” ifadesine yaklaştığını göstermiş ve bu sonuca göre de öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının iyi derecede olduğu saptanmıştır.

Müzik Öğretmenliği adaylarının farklı demografik özelliklerinden elde edilen nicel değişkenlerin ortalamaları ile bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasındaki ilişkiler incelendiğinde; istatistiksel olarak $p < ,01$ düzeyinde anlamlı ilişkilere rastlanmaktadır. Araştırmacılar için en önemli bulgu ise öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek puanı ortalamaları ile bireysel çalgı dersi notlarının ortalamaları arasındaki pozitif yönde anlamlı ilişkinin ($r = ,609$; $p = ,000$) tespit edilmiş olmasıdır.

Anahtar sözcükler: Müzik Eğitimi, Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı, Bireysel Çalgı Eğitimi.

Investigation of Individual Instrument Practice Habits of Prospective Music Teachers In Terms of Various Variables

Abstract: This research is a descriptive study aiming to examine the prospective music teachers' individual instrument practice habits in terms of various variables. A total of 433 students from nine different universities participated in the study. The "Individual Instrument Practice Habits Scale" was used in the study. In addition to the scale used in the research, there are also questions included to determine the demographic characteristics of the prospective music teachers, the continuity status to individual instrument lessons, individual instrument grade averages and solo performance status.

When the literature is examined, similar studies on prospective music teachers and individual instrument practice habits can be found. However, this study is very important because the sample that is obtained represents the universe. Therefore; This sample, which represents the entire universe, clearly reveals the individual instrument practice habits of prospective music teachers.

The average score of the Individual instrument practice Habit Scale Score of 433 students who participated in the research was 64.28. This result shows that the students participated are close to the statement of "I totally agree" with an arithmetic average of 3.78 in the study. According to this result, it was determined that the students' individual music practice habits are at a good level.

When the relations between the average of the quantitative variables obtained from the different demographic characteristics of the prospective music teachers and the average of the score they got from the individual instrument practice habits scale are examined statistically significant correlations were found at $p < ,01$ level. The most important finding for the

researchers is the fact that there is a positive relationship between students average scores of individual instrument practice habits and average grades of individual instrumental lessons ($r = ,609p = ,000$)

Keywords: Music Education, Individual Instrument Practice Habit, Individual Instrument Training.

Giriş

Bireyleri geliştiren, ilerleten ve gerekli donanım ile yetişmesini sağlayan en etkili kazanımlar şüphesiz eğitim ile sağlanabilir. “Eğitim genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir. Diğer bir deyişle, eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında bir değişim olması beklenmektedir (Demirel, 2015). Eğitimin yüksek oranda gerçekleştirilebilmesi de öğrenme ile sağlanabilir. “Öğrenme” kavramı, Eğitim Terimleri Sözlüğünde dört adet farklı tanım ile yer almaktadır. O tanımlardan birisi de “Alıştırma ve uygulamaların sürekli olan etkilerine verilen ad (Eğitim Terimleri Sözlüğü, 1974; akt. Güneş, 2014) olarak ifade edilmiştir. Bu tanımda öğrenmenin, bir süreç olarak ifade edildiği görülmektedir.

Müzik öğretmenliği eğitiminde önemli bir yere sahip olan “Bireysel Çalgı” dersinde verilen eğitimin içeriği ve tanımı; Güneş’in (2014) tanımını destekler niteliktedir. “Bireysel Çalgı” dersinin hedeflerinden biri, kasların düzenli çalıştırılması sonucu doğru ve istenilen davranışlar kazandırmaktır. Bu doğrultuda dersin hedefine ulaşabilmesi için öğrenciden beklenen davranış değişikliğinin oluşması, davranışın büyük ölçüde tekrar ve sürekliliğine bağlıdır denilebilir. Dolayısıyla bu derslerde öğrencinin bireysel çalgı çalışma alışkanlığının önemi ortaya çıkmaktadır.

Önder’in (2009) “Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Klasik Gitar Öğrencilerinin Çalışma Alışkanlıkları” adlı yüksek lisans tezinde gitar öğrencileri üzerinden belirttiği, bireysel çalgı çalışma alışkanlığının önemini destekleyen açıklaması şöyledir;

Gitar eğitim süreci içerisinde, çalgılarında kazandıkları bilgi ve becerileri geliştirebilmeleri, çalgı çalmada ilerleyebilmeleri ve eğitimleri sona erdikten sonra

da bu beceri ve gelişimin devamlılığını sağlayabilmeleri, estetik anlayış, müzikalite sahibi bireyler olmaları bu sayede müzikal kimlik kazanmaları, kendilerini müzik yoluyla ifade edebilmeleri ve eğitim sürecinin başarıya ulaşması için öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlığı kazanmaları son derece önemlidir” (Önder, 2009, s. 2).

Bireysel çalgı çalışma alışkanlığını etkileyen ve bireysel çalgı çalışma alışkanlığının etkilediği düşünülen çeşitli değişkenler mevcuttur. Müzik eğitimi alan öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlığını oluşturan bazı değişkenlerin; derse devam durumu, derste akademik başarı durumu, konsere çıkma sıklığı gibi etmenler olduğu düşünülmektedir. Bu etmenler birbirlerinden ayrı ve bağımsız gibi görünse de aslında birbirleriyle çok sıkı ilişkisi olan ve bağımsız değerlendirilemeyecek unsurlardır. Her bir unsur birbiri ile ilişki içinde olup bütünü oluşturan parçalar olarak düşünülebilir.

Derse devam durumu ders içeriğinin eksiksiz takibini gerektirir. Bu takibin sonunda öğrencide bilgi düzeyinin artması, bilinç düzeyinin artması ve öğrencinin başarıya ulaşması beklenir. Dolayısı ile öğrencinin derse devamlılığı, akademik başarıyı birebir etkileyen bir durumdur. Rençber’in (2012) “Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkilen Faktörler” adlı çalışmasında da öğrenci başarısı ile derse devam sayısı arasında güçlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Buradan yola çıkarak derse devam sağlandıkça, akademik başarının artacağı, akademik başarı arttıkça da derse olan ilgi ve sevginin derse devamlılık isteğini pekiştirebileceği söylenebilir.

Bireysel çalgı dersine düzenli olarak devam eden bir öğrencinin derste göstermiş olduğu başarısını sahneye taşıması durumunda, verdiği konserlerle başarı elde edip bireysel çalgı derslerine yönelik daha istekli bir tutum sergileyebileceği ve bu tutum sonunda öğrencinin

derse yönelik olarak bireysel çalgı çalışma alışkanlığını kazanabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple birbiriyle bu kadar iç içe ve ilişkili olan bu etmenlerin bireysel çalgı çalışma alışkanlığının oluşmasında oldukça önemli olduğu söylenebilir.

“Çalgı çalışmanın planlanması kimi zaman öğrenciler tarafından zor ve karmaşık gibi görülüp göz ardı edilse de, bu süreç öğrenciyi başarıya taşıyan en önemli faktörlerden biridir” (Parasız & Gülüm, 2007, s. 1048). Başarının planlı ve sistematik bir çalışmanın ürünü olduğu düşünüldüğünde, başarıya ulaşmak için çalışma alışkanlığının kazanılması gereklilik arz etmektedir. Bu sebeple müzik öğretmenliği adaylarının başarıya ulaşabilmeleri için gereken en önemli unsur çalışma alışkanlıklarının kazanılmasıdır. Özellikle müzik öğretmenlerinin bireysel çalgılarındaki başarıları, mesleki öz-yeterliklerini oluşturan etmenlerin başında gelmektedir ve bu yeterlik olgusu ancak düzenli çalışma ile kazanılabilir. Özmenteş’in (2014) “Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Özyeterlikleri, Benlik Saygıları ve Bireysel Özellikleri Arasındaki İlişkiler” adlı çalışmasında “Müzisyenlik” olgusunun, performansla ilişkili olarak geliştiğini göz önüne aldığımızda sahne ve performans deneyiminin müzik özyeterliği üzerinde olumlu etkiler sağlayabileceğini düşünebiliriz” ifadesine yer verilmiş ve performans deneyiminin önemi üzerinde durulmuştur. Performans deneyimini arttırabilmenin en temel unsuru düzenli ve sistematik çalışmaktır denilebilir. Bu da çalışma alışkanlığının oluşturulmasının gerekliliğini ve önemini ortaya çıkarmaktadır.

Tüm bu etmenler göz önüne alındığında başarılı ve öz-yeterliği yüksek müzik öğretmenleri yetiştirebilmek için öğretmen adaylarında çalışma alışkanlıklarının geliştirilmesi gereklilik arz etmektedir. Buradan hareketle çalışmada müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmış ve bu amaç doğrultusunda evreni temsil edecek bir örnekleme ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın; ulaşılan örneklemin evreni temsil eder nitelikte olması açısından büyük önem

taşıdığı düşünülmektedir. Araştırmanın tamamen evreni temsil eden bu örneklemini ile müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları net bir şekilde ortaya konulmuştur.

Yöntem

Araştırma Modeli

Müzik öğretmeni adaylarındaki “Çalışma Alışkanlıklarının Çeşitli Değişkenler ile İlişkinin İncelenmesi” konulu araştırma, taşıdığı amaç, bu amaca uygun olarak izlenen yöntem ve toplanan verilerin niteliği açısından betimsel bir çalışmadır.

Betimsel araştırma, geçmişte ya da şu anda var olan bir durumu var olduğu biçimiyle saptamayı amaçlayan bir araştırmadır. Olayları, obje ve problemleri anlama ve anlatmada ilk aşamayı oluşturur. Bilimsel etkinlikler olayların betimlenmesiyle başlar. Bu sayede onları daha iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağı sağlanır ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur. Bu tür araştırmalar, çok sayıda obje ya da denek üzerinde ve belirli bir zaman kesiti içinde yapılmaktadır (Kaptan, 1998).

Örneklem

Araştırmanın örneklemini Aksaray Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ömer Halisdemir Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören lisans öğrencileri (N=433) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının %68,4’ü (296 öğrenci kadın ve %31,6’sı (137 öğrenci) erkektir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, Küçükosmanoğlu ve diğerleri (2017) tarafından geliştirilen “Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği (BÇÇAÖ)” kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğe ek olarak, araştırmacılar tarafından öğretmen adaylarının kişisel bilgileri tespit etmeye yönelik olarak bir form hazırlanmıştır. Formda müzik öğretmeni adaylarının demografik özellikleri, tüm eğitim öğretim sürecindeki bireysel çalgı dersine yönelik genel devamlılık durumları, bireysel çalgı genel not ortalamaları ve dört yıllık eğitim süreçleri içindeki toplam solo performans durumları tespit edilmeye çalışılmış ve elde edilen veriler ölçekle ilişkilendirilmiştir.

Küçükosmanoğlu ve diğerleri (2017) tarafından geliştirilen “Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği” 18 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliği faktör analizi ile incelenmiş ve elde edilen bulgular doğrultusunda ölçeğin dört faktörlü olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizi sonuçlarına göre 1-7. maddeler birinci boyutu (Çalışmaya Değer Verme), 8-11. maddeler ikinci boyutu (Çalışmaya Hazırlık), 12-15. maddeler üçüncü boyutu (İlgi ve İstek) ve 16-18. maddeler ise dördüncü boyutu (Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma) oluşturmaktadır. 7'si olumsuz 11'i olumlu toplam 18 maddeden oluşan ölçekten alınabilecek en yüksek puan 90, en düşük puan ise 18'dir. Olumsuz maddelerin puanlanmasında, maddelere verilen cevaplar ters çevrilerek hesaplanmaktadır. Bu ölçekle öğrencilerin çalgı çalışmaya verdiği değer, ilgi ve istek ile çalgı çalışmaya hazırlık ve çalışırken zamanı doğru ve verimli kullanma düzeyleri ölçülebilmektedir. Ölçekteki dereceleme kategorisi şu şekildedir: Tamamen=5puan, Büyük ölçüde=4 puan, Kısmen=3 puan, Çok az=2 puan ve Hiç= 1 puan. Olumsuz ifadeli maddeler ise ters yönde işleyecek şekilde 1, 2, 3, 4, 5 olarak puanlanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmanın veri toplama aracı olan “Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği” nin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ($\alpha=,929$) oldukça yüksek bulunmuştur. Bunun üzerine verilere Shapiro-Wilk testi yapılarak verilerin normal dağıldığı ($p>,05$) tespit edilmiş, bu doğrultuda verilere parametrik testlerin yapılması uygun görülmüştür. Çalışmada sıklık, açıklayıcı, tek yönlü varyans, bağımsız örneklem t-testi ve pearson ilişki analizleri kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, “Müzik Öğretmeni Adaylarındaki Çalışma Alışkanlıklarının Çeşitli Değişkenler İle İlişkisinin İncelenmesi” ne yönelik olarak çalışmada elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1

Demografik özellikler

Değişken	Grup	N	%
Üniversite	Aksaray Üniversitesi	35	8,1
	Dokuz Eylül Üniversitesi	37	8,5
	Harran Üniversitesi	42	9,7
	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	52	12,0
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	75	17,3
	Necmettin Erbakan Üniversitesi	59	13,6
	Ömer Halisdemir Üniversitesi	39	9,0
	Pamukkale Üniversitesi	45	10,4
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	49	11,3
Cinsiyet	Erkek	137	31,6
	Kadın	296	68,4
Sınıf	1. Sınıf	125	28,9
	2. Sınıf	103	23,8
	3. Sınıf	100	23,1
	4. Sınıf	105	24,2
Toplam		433	100,0

Çalışmaya dokuz farklı üniversiteden toplam 433 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin %31,6'sı (137 öğrenci) erkek, %68,4'ü (296 öğrenci) kadındır. Çalışmaya katılan öğrenciler sınıf değişkeni açısından incelendiğinde ise birinci sınıf öğrencilerinin tüm öğrencilerin %28,9'unu (125 öğrenci) teşkil ettiği görülmüştür.

Tablo 2
Öğrencilerin farklı özelliklerine göre ortalama değerleri

Değişken	Ortalama	St. Sapma	Minimum	Maksimum
Yaş	20,82	±1,401	18	23
Not*	2,804	±1,289	,0	4,0
Devamsızlıktan kalma sayısı	0,36	±0,824	,0	3
Solo Performans Sayısı	1,33	±1,617	,0	4

* Notların harf ile gösterimi (FF, TT: 0,0; FD:0,5; DD:1,0; DC:1,5; CC:2,0; CB:2,5; BB:3,0; BA:3,5; AA:4,0)

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaşları ortalaması 20,82 olarak tespit edilmiştir. Tablo 2'de öğrencilerin not ortalamaları 2,804 (harf karşılığı CB-BB arası), tüm eğitim öğretim sürecindeki bireysel çalgı dersine yönelik devamsızlıktan kalma sayıları ortalaması 0,36, dört yıllık eğitim süreçleri içindeki toplam solo performans sayıları ortalaması 1,33 olarak görülmektedir.

Tablo 3
Öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek puanı ortalamaları

	N	Min.	Maks.	Ort.	St. Sapma
Ölçek puanı ortalaması	433	22	90	64,28	±15,072

On sekiz maddeden oluşan ölçekten alınabilecek en yüksek puan 90, en düşük puan ise 18'dir. Araştırmaya katılan 433 öğrencinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı Ölçek Puanı

ortalaması 64,28 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç, çalışmaya katılan öğrencilerin 3.78 aritmetik ortalama ile “Büyük Ölçüde Katılıyorum” ifadesine yaklaştığını ve bu sonuca göre de öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının iyi derecede olduğu saptanmıştır.

Tablo 4

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre ölçek puan ortalamaları farklılıkları

Değişken	Grup	N	Ortalama	St. Sapma	F	p	LSD
Ölçek	1. Sınıf	125	64,50	15,526	5,651	,001**	1-3
	2. Sınıf	103	63,16	15,762			1-4
	3. Sınıf	100	60,45	15,157			2-4
	4. Sınıf	105	68,78	12,567			3-4

Öğrencilerin bireysel çalgı çalışma ölçeğinden aldıkları puanlar ortalamaları sınıf değişkenine göre incelendiğinde son sınıf öğrencilerinin diğer sınıf öğrencilerine göre daha yüksek puanlar aldığı ($68,78 \pm 12,567$) ve bu durumun istatistiksel anlamda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı farklılıklara yol açtığı tespit edilmiştir.

Tablo 5

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre ölçek puan ortalamaları farklılıkları

Değişken	Grup	N	Ortalama	St. Sapma	t	df	P
Cinsiyet	Erkek	137	63,03	14,517	-2,553	431	,011*
	Kadın	296	66,99	15,183			

* $p < ,05$; ** $p < ,01$

Çalışmaya katılan öğrencilerin bireysel çalgı çalışma ölçeğinden aldıkları puanlar ortalamaları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek puanlar aldığı ($66,99 \pm 15,183$) ve bu durumun istatistiksel anlamda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farka sebep olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 6

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek alt boyut puanları ortalamalarının karşılaştırılması

	Değişken	Grup	N	Ortalama	St. Sapma	F	p	LSD	
Boyut 1 Çalışmaya Değer Verme	Sınıf	1. Sınıf	125	24,39	7,101	6,854	,000**	1-3	
		2. Sınıf	103	24,07	6,826			1-4	
		3. Sınıf	100	22,33	6,589			2-4	
		4. Sınıf	105	26,50	5,849			3-4	
Boyut 2 Çalışmaya Hazırlık	Sınıf	1. Sınıf	125	16,80	4,385	2,969	,032*	3-4	
		2. Sınıf	103	16,38	4,142				
		3. Sınıf	100	15,79	4,243				
		4. Sınıf	105	17,41	3,158				
Boyut 3 İlgi ve İstek	Sınıf	1. Sınıf	125	14,10	3,672	4,275	,005**	1-4	
		2. Sınıf	103	13,71	4,165			2-4	
		3. Sınıf	100	13,56	3,680			3-4	
		4. Sınıf	105	15,24	3,424				
Boyut 4	Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma	Sınıf	1. Sınıf	125	9,27	2,757	1,779	,150	-
2. Sınıf			103	8,70	3,029				
3. Sınıf			100	8,94	2,689				
4. Sınıf			105	9,50	2,430				

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek alt boyut puanları ortalamalarının karşılaştırılması yapıldığında tüm boyutlarda 4. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıflardaki öğrencilere oranla puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmüş, ilk üç boyutta ise ("Çalışmaya Değer Verme", "Çalışmaya Hazırlık", "İlgi ve İstek") bu durumun istatistiksel olarak $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık yarattığı tespit edilmiştir.

Tablo 7

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek alt boyut puanları ortalamalarının karşılaştırılması

Değişken	Grup	N	Ortalama	St. Sapma	t	df	P
Boyut 1	Erkek	137	23,70	6,647			
Çalışmaya Değer Verme	Cinsiyet						
	Kadın	296	25,77	6,823	-2,989	431	,003**
Boyut 2	Erkek	137	16,37	4,251			
Çalışmaya Hazırlık	Cinsiyet						
	Kadın	296	17,15	3,547	-1,989	313,125	,048*
Boyut 3	Erkek	137	13,92	3,712			
İlgi ve İstek	Cinsiyet						
	Kadın	296	14,69	3,891	-1,978	431	,049*
Boyut 4	Erkek	137	9,01	2,713			
Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma	Cinsiyet						
	Kadın	296	9,34	2,801	-1,176	431	,240

* $p < ,05$; ** $p < ,01$

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek alt boyut puanları ortalamalarının karşılaştırılması yapıldığında tüm boyutlarda kadın öğrencilerin erkek öğrencilere oranla puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmüş, ilk üç boyutta ise bu durumun istatistiksel olarak $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık yarattığı tespit edilmiştir.

Tablo 8

Öğrencilerin farklı değişkenler puan ortalamalarının ilişki tablosu

		1	2	3	4	5	6
1. Öğrencinin Yaşı	r	1	,623**	,047	,130**	,087	,030
	p		,000	,329	,007	,072	,537
2. Öğrencinin Sınıfı	r	,623**	1	,127**	,082	,205**	,072
	p	,000		,008	,090	,000	,137
3. Öğrencinin Bireysel Çalgı Dersi Notlarının Ortalaması	r	,047	,127**	1	-,491**	,354**	,609**
	p	,329	,008		,000	,000	,000
4. Öğrencinin Bireysel Çalgı Derslerindeki Devamsızlıktan Kalma Sayısı	r	,130**	,082	-,491**	1	-,180**	-,506**
	p	,007	,090	,000		,000	,000
5. Öğrencinin Solo Performans Sayısı	r	,087	,205**	,354**	-,180**	1	,411**
	p	,072	,000	,000	,000		,000
6. Öğrencinin BÇÇAÖ puanı	r	,030	,072	,609**	-,506**	,411**	1
	p	,537	,137	,000	,000	,000	433

* $p < ,05$; ** $p < ,01$

Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı öğrencilerinin farklı demografik özelliklerinden elde edilen nicel değişkenlerin ortalamaları ile bireysel çalgı ölçeğinden aldıkları puanların ortalamalarının ilişkilendirildiği Tablo 8’de istatistiksel olarak $p < ,01$ düzeyinde anlamlı ilişkilere rastlanmaktadır. Çalışmanın bazı problem cümlelerine karşılık gelen bu ilişkiler arasında olumlu yönde olan anlamlı ilişkiler de tespit edilmiştir. Araştırmacılar için en önemli bulgu ise öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek puanı ortalamaları ile bireysel çalgı dersi notlarının ortalamaları arasındaki pozitif yönde anlamlı ilişkinin ($r = ,609$; $p = ,000$) tespit edilmiş olmasıdır.

Tartışma

Araştırmada; müzik öğretmeni adaylarının çalışma alışkanlıklarının demografik özelliklerine göre (cinsiyet, yaş, üniversite, sınıf, bireysel çalgı) yapılan analizlerde, ilişki ve farklılıklar aranmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının çalışma alışkanlıkları tespit edilmiş aynı zamanda adayların çalışma alışkanlıkları ile bireysel çalgı not ortalamaları, bireysel çalgı devamlılık durumları ve dört yıllık eğitim süreçleri içindeki toplam solo performans sayıları arasındaki ilişki durumları da incelenmiştir.

Çalışmaya dokuz farklı üniversiteden toplam 433 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin; %31,6'sı (137 öğrenci) erkek, %68,4'ü (296 öğrenci) kadındır. Çalışmaya katılan öğrenciler, sınıf değişkeni açısından incelendiğinde; birinci sınıf öğrencilerinin, tüm öğrencilerin %28,9'unu (125 öğrenci) teşkil ettiği görülmüştür.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,82 olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin not ortalamaları; 2,804 (harf karşılığı CB-BB arası), tüm eğitim öğretim sürecindeki bireysel çalgı dersine yönelik devamsızlıktan kalma sayıları ortalaması; 0,36, dört yıllık eğitim süreçleri içindeki toplam solo performans sergileme sayıları ortalaması; 1,33 olarak görülmektedir.

On sekiz maddeden oluşan ölçekten alınabilecek en yüksek puan 90, en düşük puan ise 18'dir. Araştırmaya katılan 433 öğrencinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlığı Ölçek Puanı ortalaması; 64,28 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç; çalışmaya katılan öğrencilerin 3.78 aritmetik ortalama ile "Büyük Ölçüde Katılıyorum" ifadesine yaklaştığı, bu sonuca göre de öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının iyi derecede olduğunu göstermektedir.

Araştırmada; Öğrencilerin bireysel çalgı çalışma ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları sınıf değişkenine göre incelendiğinde; son sınıf öğrencilerinin diğer sınıf öğrencilerine göre daha yüksek puanlar aldığı ($68,78 \pm 12,567$) ve bu durumun istatistiksel anlamda $p < ,05$

düzeyinde anlamlı farklılıklara yol açtığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin sınıf değişkenine göre bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek alt boyut puanları ortalamalarının karşılaştırılması yapıldığında da tüm boyutlarda; 4. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıflardaki öğrencilere oranla puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmüş, ilk üç boyutta ise ("Çalışmaya Değer Verme", "Çalışmaya Hazırlık", "İlgi ve İstek") bu durumun istatistiksel olarak $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık yarattığı tespit edilmiştir.

Çalışmada tespit edilen sonuctan farklı olarak, yapılan diğer araştırmalarda, örneğin; Gürcü Erdamar Koç'un "Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Stratejilerini Etkileyen Bazı Değişkenler" adlı çalışmasında; "Bazı araştırmalarda son sınıf öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının birinci sınıflardan daha yüksek olduğu (Bay, Tuğluk ve Gençdoğan, 2005), bazı araştırmalarda ise birinci ve son sınıf öğrencileri arasında farklılık olmadığı saptanmıştır (Sırmacı, 2003)." ifadeleri de mevcuttur.

Çalışmaya katılan öğrencilerin bireysel çalgı çalışma ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek puanlar aldığı ($66,99 \pm 15,183$) ve bu durumun istatistiksel anlamda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farka sebep olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması yapıldığında da tüm boyutlarda; kadın öğrencilerin erkek öğrencilere oranla puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmüş, ilk üç boyutta ise bu durumun istatistiksel olarak $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık yarattığı tespit edilmiştir.

Çalışmada; kadın öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının erkeklere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmış ve literatürde bu sonuca benzer çeşitli araştırmalar da tespit edilmiştir. Babacan, Yüksel, Küçükosmanoğlu ve Babacan 'nin, (2017) "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi (Konya İli Örneği)",

Tümkiye ve Bal'ın (2006) “Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” ve Aydın'ın (1989) yaptığı; “Üniversite Öğrencilerinin Bir Kesiminde Çalışma Alışkanlıkları Ve Tutumları İle Depresyon Seviyelerinin İncelenmesi” adlı çalışmalar, bu çalışmada tespit edilen sonuç ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmacılar için en önemli bulgu ise öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlığı ölçek puanı ortalamaları ile bireysel çalgı dersi notlarının ortalamaları arasındaki pozitif yönde anlamlı ilişkinin ($r=,609$; $p=,000$) tespit edilmiş olmasıdır.

Araştırmada tespit edilen diğer veriler şöyledir;

1. Sınıf düzeyi arttıkça; bireysel çalgı genel not ortalamalarının ve solo performans durumlarında pozitif yönde artış gösterdiği,
2. Solo performans durumları arttıkça; bireysel çalgı not ortalamalarının, tüm eğitim öğretim sürecindeki bireysel çalgı dersine yönelik derse devamlılık durumlarının ve bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının arttığı,
3. Bireysel çalgı not ortalaması arttıkça; tüm eğitim öğretim sürecindeki bireysel çalgı dersine yönelik derse devamlılık durumlarının, solo performans durumlarının ve bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının arttığı,
4. Tüm eğitim öğretim sürecindeki bireysel çalgı dersine yönelik toplam devamsızlıktan kalma durumları arttıkça; bireysel çalgı genel not ortalamalarının, solo performans durumlarının ve bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının azaldığı,
5. Bireysel çalgı çalışma alışkanlığı arttıkça; bireysel çalgı not ortalamalarının arttığı, devamsızlıktan kalma durumlarının azaldığı, solo performans durumlarının arttığı saptanmıştır.

Tespit edilen bu sonuç; söz konusu etkenlerin birbirinden ayrı düşünülemeyeceğini kanıtlar durumdadır. Özmenteş'in (2008) "Çalgı Eğitiminde Öz düzenlemeli Öğrenim Taktikleri" adlı çalışmasında, Schleuter'den alıntılıdığı "Müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitiminde çalgıyı öğrenme süreci, çalgıyı çalma becerisini gösterebilmek için bir takım becerilerin sistematik olarak kazanılmasından oluşmaktadır" ifadesi; eğitim çerçevesinde kazanılması istenen çeşitli davranış değişikliklerinin, belli bir süreyi kapsadığı düşüncesini uyandırmaktadır. Sistematik olarak edinilecek davranışlar, anında edinilecek davranışlar değildir. Sistematiklik; düşünerek, anlayarak ve pekiştirilerek elde edilebilir. Aslında bu durum, çalışma alışkanlığının oluşmasına ihtiyaç duyulan bir durumdur denilebilir. Dolayısı ile sistematik çalışma, çalışma alışkanlığını oluşturan en temel unsurlardan biridir.

Çalışma alışkanlığı ile başarı düzeyini arttıran öğrencinin, öğretmen tarafından konserlerde görevlendirilmesi beklenen bir durumdur. Dolayısı ile öğretmenin kendisine güvendiğini hisseden öğrencinin, çalışmaya yönelik içsel güdüsü artacak ve başarıyla, verilen görevi tamamlayacaktır. Subaşı'nın (2008) "Verimli Çalışma Alışkanlıkları Eğitiminin Akademik Başarı, Akademik Benlik Kavramı ve Çalışma Alışkanlıklarına Etkisi" adlı çalışmasında Thomas ve arkadaşları'ndan da alıntılındığı; "Belli bir derste başarılı olma gücüne güvenen öğrenciler ise, bunu en iyi biçimde yapma çabasındadırlar" ifadesi, bu durumu destekler niteliktedir. Söz konusu çaba içinde olan öğrencinin başarısız olma ihtimalinin zayıf olduğu söylenebilir. Dolayısı ile öğrencinin not ortalamasının bu süreçle birlikte artacağı tespiti, araştırmada da saptanmıştır. Bu sonuç Ergene'nin (2011) yaptığı "Lise Öğrencilerinin Sınav Kaygısı, Çalışma Alışkanlıkları, Başarı Güdüsü ve Akademik Performans Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" adlı çalışmanın sonuçlarıyla da örtüşmektedir.

Babacan ve diğerleri'nin (2017) çalışmasında da belirtildiği gibi; "Son sınıf öğrencilerinin ilgi ve istek boyutunun yüksek olması, çalgı eğitiminde teknik ve müzikal olarak belirli bir düzeye gelmiş, son sınıfta genellikle çalgılarıyla solo ve orkestra konserlerinde yoğun

şekilde performans sergilemekte olmalarına bağlanmaktadır.” ifadesi yukarıda belirtilen sonucu toparlayıcı niteliktedir. Ayrıca, tüm bu unsurların derse devamlılık durumuyla gerçekleşebileceği de araştırmada ortaya çıkan; derse devamlılık arttıkça, bireysel çalgı not ortalamasının arttığı sonucuyla, ortaya konulmuştur.

Çalışma farklı zaman dilimlerinde, yine evreni temsil edecek bir örneklem ile tekrar ele alınarak güncel sonuçlara ulaşılabilir. Böylece müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının takip edilerek, çalışma alışkanlıklarının geliştirilmesi sağlanabilir. Ülkemizin yüksek nitelikli müzik öğretmenlerine sahip olması açısından bu çalışmaların önem arz ettiği düşünülmektedir.

Makalenin Bilimdeki Konumu (Yeri)

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü/ Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

Makalenin Bilimdeki Özgünlüğü

Araştırma literatürde mevcut olan diğer çalışmalara göre; ulaşılan örneklemin evreni temsil eder nitelikte olmasıyla büyük önem taşımaktadır. Araştırmada evreni temsil eden bu örneklem ile müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları net bir şekilde ortaya konulmaktadır.

Kaynakça

- Aydın, B . (2013). Üniversite öğrencilerinin bir kesiminde çalışma alışkanlıkları ve tutumları ile depresyon seviyelerinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 8-15.
Erişim Adresi: <http://dergipark.gov.tr/maruaebd/issue/350/2494>
- Babacan E., Yüksel G., Küçükosmanoğlu O., Babacan M. D., (2017). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi (Konya İli Örneği). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*. 6,1.
- Demirel, Ö. (2015). *Öğretme sanatı*. 21.Baskı. Ankara: Pegem Akademi.

- Ergene, T. (2011). Lise öğrencilerinin sınav kaygısı, çalışma alışkanlıkları, başarı güdüsü ve akademik performans düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(160).
- Güneş, F. (2014). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Bilim Kitap Kırtasiye Ltd. Şti.
- Küçükosmanoğlu, H. O., Babacan, E., Babacan, M. D., & Yüksel, G. (2017). Müzik eğitiminde bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçek geliştirme çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Önder, C. (2009). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi öğretmenliği anabilim dalı klasik gitar öğrencilerinin çalışma alışkanlıkları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi ABD Müzik Eğitimi Programı, Burdur.
- Özmenteş, G. (2014). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik özyeterlikleri, benlik saygıları ve bireysel özellikleri arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 39(171).
- Özmenteş, S. (2008). Çalgı eğitiminde özdüzenlemeli öğrenme taktikleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9,16, 157–175
- Parasız, G., Gülüm, O. (2007). Öğrencilerin haftalık keman çalışma alışkanlıklarının incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6, 31.
- Rençber, B. A. (2012). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 191-198.
- Robinson, A. E. (1994). *Gender roles and study habits*. Arkansas State University.
- Subaşı, G. (2008). Verimli çalışma alışkanlıkları eğitiminin akademik başarı, akademik benlik kavramı ve çalışma alışkanlıklarına etkisi. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 9, 16, 157-175.
- Tümkaya, S., Bal, L. (2006). Çukurova üniversitesi öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 2, 313-326

Summary

Problem Statement

“Individual Instrument” courses having an important place in music education program are one of the primary elements forming a basis of professional life of a music teacher. Practicing systematically and consistently has a great importance for achieving success in this basic course. As one of the objectives of individual instrument courses is to help individuals develop specific behaviors with the help of regular muscular activity while playing an instrument, it is of considerable significance to repeat the courses. Therefore, in these courses, students should gain the individual instrument playing habit.

In this regard, it is crucial to define the relationship between students' practice habits and the attendance to the individual instrument courses, the academic achievement, the frequency of taking part in concerts and various demographic features of the music teacher candidates.

The main factor of increasing performance and, thus, success in individual instrument courses is to practice regularly and systematically, which reveals the necessity and importance of gaining practice habits. When all these factors are considered, music teacher candidates need to develop practice habit in order to become successful and self-sufficient. Therefore, this study aims to examine individual instrument practice habits of music teacher candidates based on different variables and the study sample is determined to represent the universe. The study sample shows the individual instrument practice habits of music teacher candidates.

Purpose of the Study

This study aims to examine individual instrument practice habits of music teacher candidates based on different variables.

Method(s)

The study “Examination of Relationship between Individual Instrument Practice Habits and Different Variables” is descriptive in terms of its purpose, methods and features of the data.

The study sample consist of undergraduate students (N: 433) studying in music education department in Fine Arts Faculty of nine different universities.

In the study, the “Individual Instrument Practice Habits Scale (IIPHS)” developed by Kucukosmanoglu et al (2017) was used. Along with the scale, questions about demographic features, attendance to individual instrument courses, grade point average for individual instruments and solo performance are included.

Cronbach Alpha Reliability Coefficient ($\alpha=.929$) of “Individual Instrument Practice Habits Scale” was found to be rather high. Thereupon, Shapiro-Wilk test is applied to the data and it is determined that the data was distributed normally ($p>.05$) and parametric tests were considered appropriate. Frequency, explanatory, one-way variance, unpaired t-test and Pearson correlation analyzes were used in the study.

Findings and Discussions

A total of 433 students from 9 different universities participated in the study. 31.6% (137 students) were male and 68.4% (296 students) were female. When the students participated in the study were analyzed in terms of class variable, it was seen that first grade students constituted 28.9% (125 students) of all students.

The average age was 20.82. Grade point average was 2.804 (equivalent to CB-BB), failure due to absence was 0.36, and average number of solo performance shows was 1.33.

The highest score that students can get from the scale of eighteen items is 90 and the lowest score is 18. The average score of 433 students is determined as 64.28 in Individual Instrument Practice Habits Scale. This result shows that students approached the phrase “Mostly Agree” with an arithmetic mean of 3.78, which shows the individual instrument practice habits are at good level.

In the study, when the average scores are analyzed based on the class variable, senior students scored higher than other grade students (68.78 ± 12.567), which generated statistically significant difference ($p<.05$). Furthermore, when the individual instrument practice habit scale subscale scores were compared to the class variable, it was seen that senior students' average score was higher than other students, which generated a statistically significant difference ($p<.05$) in the first three dimensions (“Giving Importance to Practice”, “Preparing for Practice” and “Interest and Enthusiasm”).

When the average individual instrument practice subscale scores of the students were analyzed according to gender variable, female students were found to have higher scores compared to male students (66.99 ± 15.183), which caused a statistically significant difference ($p<.05$).

The most important finding for the researchers is the positive relationship between average scores of individual instrument practice habit scale and individual instrument course grades ($r=.609$; $p=.000$).

Conclusions and Recommendations

1. The average IIPHS score of 433 students is 64.28. According to study results, students' practice habits are at good level, senior students have higher scores than other students (68.78 ± 12.567) and female students have higher scores than male students (66.99 ± 15.183).
2. Individual instrument grade point average and solo performance are directly proportionate to grade variable.
3. Average point grade, attendance and practice habit are directly proportionate to solo performance.
4. Course attendance, solo performance and practice habits are directly proportionate to average point grade in individual instrument courses.
5. Average point grade, solo performance and practice habits are directly proportionate to attendance.
6. Practice habits are directly proportionate to average point grade, inversely proportionate to attendance and directly proportionate to solo performance.

The study can be repeated in different times with a study sample representing the universe to reach up-to-date results.

Keywords: Music Education, Individual Instrument Practice Habit, Individual Instrument Training.